

Novi učiteljski disciplinarni zakon na Štajerskem.

Naučni odsek štajerskega deželnega zbora je storil velik zgodovinski korak: vložil je predlog za novi disciplinarni zakon učiteljstva. Na prvi pogled se bo zdelo morda to komu manj važno za javnost, češ, da se tiče le enega sloja, in še tukaj le onih, ki zabredejo v kako nevšečno priliko ter pridejo v dotiko s disciplinarnim zakonom. Toda tukaj je upoštevati dvojno. Z učiteljsko zavestjo in njegovim samostojnim, naprednim mišljenjem rastejo tudi novi njegovi sovražniki, posebno med duhovniškem stanom. A kakor znano, je to ona vrsta sovražnikov, ki ne nastopa z odkritim vizirjem, temuč se plazi za svojim plenom prav po mačje ter mu zasadi kremplje v tilnik. Maščevanje teh ljudi obstoji namreč v bojazljivih, podlih denunciacijah pri učiteljskih višjih inštancah.

Drugo zlo pa je, da se proti takim sovražnikom ovadeni učitelj niti braniti ne more, ker mu ostane prikrit ter se po dosedanjem disciplinarnem zakonu tudi zagovarjati ne sme. Izročena je njegova usoda na milost in nemilost ovaduhu in disciplinarnemu sodišču. Koliko učiteljskih žrtev ima tedaj na vesti ta nevreden despotizem!

Najhujše deluje zastarani aparat tam, kjer je napredno in radikalno učiteljstvo podrejeno klerikalnim šolskim oblastim kakor n. pr. na Nižje Avstrijskem, osobito na Dunaju, pod Luegerjem, najhujšim sovragom svobodomiselnega učiteljstva.

Posledice so vidne. Svobodomiselno učiteljstvo se nahaja v vednem strahu pred skritimi sovražniki. Marsikje je rodil ta strah vsaj štreberstvo, če ne naravnost neznačajnost. Nevpogljivi in jekleni značaji med učiteljstvom, ki vkljub vsemu zalezovanju hodijo ponosno svoja pota ter se ne boje nikjer pokazati svojega radikalnega prepričanja, pa imajo dan na dan izbojevati toliko bridkih bojev, da se krepki in nevpogljivi značaji med mladino pač neradi odločijo za tolike neprilike pri takih pičlih dohodkih. In vendar je ravno med učiteljstvom najbolj potreba oseb, ki samostojno mislijo in delajo, ne da bi bili na vse strani odvisni in odgovorni.

Kako resno je naučnemu odseku na tem, da se odstrani ta cokla na naraščaju svobodomiselnega in značajnega učiteljstva, pokazal je s tem, da skliče enketo štajerskega meščanskega in ljudskošolskega učiteljstva, da vsestransko presodi in pretresa načrt novega disciplinarnega zakona.

V novem disciplinarnem zakonu je ovržen, ozir. izpremenjen § 54 drž. šol. zakona, potem pa tudi §§ od 40 do 51 zakona z dne 5. februarja 1870 glede učiteljskega disciplinarnega postopanja.

Najvažnejše določbe novega disciplinarnega zakona so glede preiskovalne, sodne in prizivne inštanee. Kot preiskovalna inštanca fungira okrajni šolski svet. Ako se uvede disciplinarna preiskava, se mora obdolženca takoj obvestiti; o obdolžitvi ga je zaslišati ter se mora njegova ustna ali pismena izpoved priložiti aktom. Dovoliti se mu mora nadalje vpogled v preiskovalne akte ter da navede svoje razbremenilne priče in drug dokazilni material. Po zaključeni preiskavi se mora obdolženca takoj obvestiti o izidu.

Sodna disciplinarna inštanca je c. kr. deželni šolski svet. Obravnave se vrše pred isto kontradiktorično. Obdolžen se lahko ustno zagovarja ali vpošlje pismeni zagovor. Obravnava ni javna.

Prizivna inštanca je glede krivde kakor tudi odmere kazni c. kr. naučno ministrstvo. Oblika postopanja pri prizivni inštanca ostane nespremenjena.

Kdor zna ceniti kulturni pomen samostojnega in neodvisnega učiteljstva, ki goji lastno mnenje in dejanje brez bojazni pred samovoljnostjo vladujočih sil, ta bo pač novi disciplinarni zakon z veseljem pozdravil kot pravo dobroto učiteljstvu, šoli in ljudstvu. Naj bi štajerskemu zgledu sledili vsi v tem oziru zaostali deželni zbori! „Sl. N.“

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

I.

Ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 26. maja 1902, št. 1511. (Unterrichtsbeginn. — Ferialtage.)

In theilweiser Abänderung des Punktes 5 des h. ä. Erlasses vom 8. October 1870, Z. 316, wird in Ausführung der §§ 9 und 10 der Schul- und Unterrichtsordnung vom 20. August 1870, Z. 7648, R. G. Bl.-Nr. 105, angeordnet:

1.) Die Einschreibung der Schüler in die Volks- und Bürgerschulen hat nach § 1 alin. 2 der Schul- und Unterrichtsordnung in den drei Tagen vor Beginn des Schuljahres zu geschehen.

2.) Der Unterricht hat am ersten Schultage zu beginnen.

3.) Die Vertheilung der Armenbücher und der Requisiten hat am ersten Schultage zu erfolgen. Der Ortsschulrath, beziehungsweise die Schulleitung, hat rechtzeitig vorzusorgen, dass die nöthigen Bücher, Schreib- und Zeichenrequisiten, Materialien für weibliche Handarbeiten und dergl. vor Beginn des Schuljahres angeschafft werden.

4.) Der laut Ministerialerlasses vom 8. November 1880, Z. 15.905, M. V. Bl.-Nr. 34, für den Empfang der heiligen Sakramente der Busse und des Altars freizugebende Tag bezieht sich nicht auf Klassen, deren Schüler diese Sakramente noch nicht empfangen.

5.) Aus Anlass der Betheiligung der Schulkinder am Markus-Bitt- und anderen Prozessionen, der heiligen Messe am Aloisustage, oder gelegentlich von Missionen und lokalen Kirchen- oder weltlichen Festen darf der Unterricht nicht verkürzt oder aufgelassen werden.

6.) Die Bestimmung der grossen Jahrmärkte als Ferialtage auf dem Lande wird aufgehoben.

7.) Der Faschingsdienstag - Nachmittag, der Aschermittwoch und der Allerseeleentag sollen schulfrei bleiben.

8.) Für die Weihnachtsferien wird der 24., 25. und 26. December bestimmt. An den Werktagen zwischen Weihnachten und Neujahr hat regelmäßiger Unterricht stattzufinden.

Der k. k. Landespräsident:

Hein m. p.

II.

Ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 31. maja 1902, št. 345. (Bezirkslehrerkonferenzen, Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht. Methode des Unterrichtes.)

Bezüglich der Durchführung der im Sinne des § 45 des Reichsvolksschulgesetzes vom 14. Mai 1869, R. G. Bl. Nr. 62,

der Ministerial-Verordnung vom 8. Mai 1872, R. G. Bl.-Nr. 68, und des § 17 Punkt 13 des Gesetzes vom 9. März 1879, L. G. Bl.-Nr. 13, abzuhaltenden Bezirkslehrerkonferenzen und der Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht wird angeordnet:

a) Die Mittheilung herabgelangter Erlässe in extenso bei den Bezirkslehrerkonferenzen ist überflüssig, da diese Erlässe ohnehin den Schulleitungen zukommen und von diesen den Lehrern bekanntzugeben sind. Der Inspector hat sich also dabei und auf die Erklärung solcher Normen zu beschränken, welche eine Erläuterung bedürfen.

b) In der Conferenz sind vor allem methodische und pädagogische Fragen zu besprechen und Hospitierungen zu veranstalten. Die Themata sind von allen Konferenzmitgliedern schriftlich anzuarbeiten, die methodischen auch durch Stundenbilder zu illustrieren, alle vom Bezirksschulinspector zu censurieren und mit dem Berichte über die Conferenz dem Landesschulrath einzusenden. Den Referenten bestimmt der Bezirksschulinspector auf Grund der Ausarbeitungen unmittelbar vor der Conferenz.

c) Jedes Mitglied der Conferenz hat in seiner Ausarbeitung die benützten Werke gewissenhaft anzuführen.

d) Der Bezirksschulinspector (der ständige Ausschuss) hat die Themata planmäßig zu wählen und zu vertheilen. Die Zahl derselben darf nicht auf Kosten der Gründlichkeit vermehrt werden.

e) Die Themata sind so zeitlich zu bestimmen, dass die Lehrer genügend Zeit haben, sie eingehend zu studieren und gewissenhaft anzuarbeiten.

Mit Rücksicht auf die Wichtigkeit einer gewissenhaften Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht und der Aneignung der von Wissenschaft und Praxis anerkannten und von der Bezirkslehrerkonferenz angenommenen Methoden (§ 62 der Schul- und Unterrichtsordnung) sind die Lehrer weiters zu verhalten, den Bestimmungen dieses Paragraphen genau zu entsprechen, sich gewissenhaft auf den Unterricht vorzubereiten, vor Beginn des Schuljahres den Lehrstoff der Klasse, in welcher sie wirken werden, auf die Quartale, Monate und Wochen zu vertheilen und in einem eigenem Tagebuche den an den einzelnen Tagen, bezw. in den einzelnen Stunden zu bietenden, resp. einzuübenden Lehrstoff zu verzeichnen.

Die Ausführung dieser Stoffvertheilung, bezw. die Führung des Tagebuches ist im Sinne des § 26 alin. 2 der Schul- und Unterrichtsordnung, bezw. des § 2 lit. i—n, und der §§ 3 und 4 des Ministerial-Erlasses vom 18. Mai 1869, Z. 140, Prs. Min. Vdg. Bl.-Nr. 44, des § 29 Bl. 3. 4. und 5. des Gesetzes vom 25. Februar 1870, L. G. Bl.-Nr. 11 und nach der Ministerial-Verordnung vom 3. November 1899, Z. 9571, Ministerial-Verordnung Bl.-Nr. 59 von den Oberlehrern, resp. den Bezirksschulinspectoren und vom Landeschulinspector genau zu überwachen.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath zur genauen Darnachachtung in Kenntnis gesetzt.

Gleichzeitig wird der k. k. Bezirksschulrath angewiesen, die im Vorjahre angeordnete Revision der allgemeinen Normallehrpläne derart vorzunehmen, dass dieselben in der im Jahre 1903 abzuhaltenden Landeslehrerkonferenz definitiv festgestellt werden können.

Der k. k. Landespräsident:
Hein m. p.

Zmes.

XLI

Kakor mi poročajo prijatelji s Štajerskega in kakor razvidim iz zakotnega lista „Slov. Gospodar“, so štajerski klerikalci besno napadli tamošno vrlo učiteljstvo, kar se bode ponavljalo na marsikaterem političnem shodu. Pela se bode stara pesem o pešanju vere in brezverstvu učiteljstva.

Katoliška duhovnika dr. Klasen in dr. Bumüller izdajata časopis „Das 20 Jahrhundert“, v katerem pobijata klerikalizem s katoliškega stališča in sta ultramontanstvo in klerikalizem označila takole: „Ultramontanstvo je ona smer v katoliški cerkvi, ki stoji na stališču, da treba siloma izpeljati verske in cerkvene predpise in sicer s pomočjo države ter smatra zategadelj državo za izvrševalni organ cerkve. — Zato ultramontanci ne ločijo politike in cerkve. Vero je možno siloma vpeljati le tedaj, če se ima politično moč države v rokah. Zato stremijo za politično nadvlado v državi. Za zgolj politične aspiracije se zlorablja vera, katera se kaže masi, kako je preganjana. Značilna je za ultramontance lažnivost. Ti ljudje niso odkritosrčni niti sami sebi, ker naglašajo le svetle strani cerkve in še bolj le dobre strani svoje stranke, v vsem drugem pa rabijo nepošteni zistem prikrivanja. Zato imajo mnogo „dobrih“ katolikov, katerih tajna moralična vrednost je v protislovju s kazanim katolicizmom.

Ti nosijo svoje versko prepričanje v mošnjiki. To so najčistejši farizeji. Pomanjkanje resnicoljubnosti in poštenosti je specifičen znak klerikalnega časopisja. Ultramontansko katoliško časopisje je surovo, zabavljajško, prostaško, in lažnivo ter moralično in intelektualno inferiorno. Karakteristično za ultramontance je tudi pretirano naglašanje cerkve mesto vere, pravice cerkve mesto dolžnosti vere in zunanosti mesto notranosti.“

Poglejte se v zrcalo: Korošec, Lampe, Pavlica, Gredolčiči et tutti quanti!

In najdejo se brumne dušice, kakor so v katoliškem društvu slov. učiteljic na Goriškem, ki hočejo menihu Ivanu Svetokrižkemu postaviti celo spomenik. Ali ga dobi tudi brat Fridolin?? Na zborovanju dne 8. junija je predavala predsednica o Kehru kot ravnatelju semenišč. Kaj brigajo učiteljice semeniški ravnatelji?! Slomškarice, ali ste padle na glavo ali vas luna trka??

C. kr. profesor Berbuč bi rad dobil v svoji profesorski službi popolen odpust, dokler ne dobi cele penzije. To je njegov ideal. Malce je že potipal na Dunaju, a so mu rekli, da tako hitro to ne gre, ker bi zbudilo preveč pozornosti, ker takih škandalov je še zdaj malo. Zato je bil grof Goëss zelo zadovoljen, da je prišel tak c. kr. pedagog v c. kr. deželni šolski svet.

Iu glej, nedavno je šlo za imenovanje učiteljic na dveh novih nemških razredih c. kr. dekliške vadnice. Za te dve mesti sta prosili tudi dve Slovenki — in sicer (o groza) dve klerikalki. Jedna je celo tajnica katoliškega društva učiteljic, jo proglašajo za najboljšo učiteljico v „Šol. Domu“, ima vse izpite tudi za nemške šole, povrhu celo izpit za meščanske šole, ima že dovolj prakse. Oče druge je znamenit tih sodelovalec v klerikalnih vrstah; vzgojena je na nemškem učiteljskem in nemščina jej gladkeje toče nego slovenščina. Njiju tekmovalki sta bili v vsakem oziru slabše kvalifikovani začetnici — toda trdi Nemki in dobili sta službi.